

Hytte- og leilighetseiere i Bergsjø - Rødungenområdet

v/Arnt Hals
Ekornåsen 15 A
1362 HOSLE

Tlf: 982 12 020
E-mail: a.hals@collum.no

NVE – Konesjonsavdelingen
Pb 5091 Majorstua
0301 Oslo

Også sendt per epost til: nve@nve.no

Hosle, 15.08.2014

HOL 1 STOLSVATN KRAFTVERK / MJÅVANN KRAFTVERK – HØRING

Det vises til annonsert konsesjonssøknad og frist for høringsuttalelse.

Hvem vi representerer

Vardehovda Hyttegrend representerer 45 hytteeiendommer, Skarslia Hyttegrend 42 hytteeiendommer, Øvre Skarslia Hyttevel ca 75 hytteeiendommer og Rødungstølen Hyttevel 25 hytteeiendommer vest for Bergsjø i Ål. Inklusive anslagsvis 15 hytter øst for Rødungstølen er det således omkring 200 hytteeiendommer som er i samme situasjon som oss – på det nærmeste alle med utsikt til Rødungen. Bergsjø Høyfjellsleiligheter med 115 enheter, 30 hytter ved Vesle Bergsjø anslagsvis 25 spredte hytteeiendommer har sammen med oss Bergsjø- og Rødungstøloområdet som primært opplevelses-, fritids- og rekreasjonsområde. Dessuten har grunneier Ståle Eggestøl varslet regulering av ytterligere 35 tomter i tiliggende område.

Rødungen ligger ved inngangsporten til og midt i hjertet av de mest attraktive fjellområdene i Ål – og i Sør-Norge – mht opplevelser, fritidsaktivitet og rekreasjon. Ål kommune har med styrke definert seg som "hyttekommune". Utover direkte berørte hytteeiendommer er det tre hoteller med tilsammen 200 senger. Dessuten har et utall hytter innover mot Tvist, Wallo og Djupområdet, samt Turistforeningens turisthytte i lungsdalen sin adkomst forbi Rødungen.

Hytteiere og turistbedrifter i området har tilpasset seg til dagens situasjon med nedtapping av Rødungen om vinteren. Så lenge området er dekket av snø og is er det ikke veldig sjenerende. De fleste hyttene er bygget etter at Rødungen er regulert og man har vært klar over dagens reguleringsregime. Men det er viktig at Rødungen fylles opp så fort som mulig om sommeren, et helt vannspeil er viktig for oss hytteiere, men ikke minst for turistbedriftene i området.

Samarbeidet mellom hytteiere og turistbedrifter er viktig for å kunne opprettholde infrastrukturen i området, ikke minst når det gjelder skiløyper og stier. Derfor er det viktig at man ikke gjør inngrep som kan svekke turistbedriftenes muligheter. De er i tillegg viktige lokale arbeidsplasser.

Vi er ikke avvisende til prosjekter som utnytter utnyttet potensiale i vannressursene for kraftproduksjon. Eksisterende kraftutbygging har imidlertid medført store inngrep i naturen i området, sannsynligvis langt større enn det en ville akseptere dersom utbyggingen skulle gjennomføres i dag. Ytterligere utbygging må derfor skje slik at de samlede inngrep ikke gir økte negative konsekvenser for natur og omgivelser.

Konsekvensutredningene viser moderate negative effekter vurdert utfra et nasjonalt perspektiv. Fra et lokalt perspektiv kan de negative effektene være mer alvorlige, eksempelvis for ørretbestanden, som er betydningsfull for lokale verdiskapning og turisme.

For hytteeiere og andre som ferdes i Rødungenområdet er fyllingsgraden av Rødungen det mest vesentlige forhold som berøres av saken. Rødungen oppleves som et stort sår i landskapet, synlig i «mils omkrets», når den er helt eller delvis nedtappet. Vi opplever også «sandstormer» hvis det blåser mye og Rødungen er nedtappet. Dette er meget sjenerende og fører i tillegg til at små sandpartikler legger seg på biler, vinduer og annet som står utendørs. Nedtapping av bunnmagasinet i Stolsvannet vil føre til at turister i Djup og lungsdalen oftere vil oppleve lav vannstand og senere fylling. Dette vil kunne påvirke attraktiviteten til området, som er meget brukt i sommerhalvåret og føre til redusert turisme.

Det er ikke utredet hvilke konsekvenser det har for fylling av Rødungen dersom bunnmagasinet i Stolsvannet har vært nedtappet. Vi er redde for at dette kan stoppe/forsinke fylling av Rødungen.

Ny situasjon – nye konsesjonsvilkår og krav til fyllingsgrad

Det er helt åpenbart at ECOs planer om overføringstunnel direkte fra Stolsvatn til ny kraftstasjon i Hol, istf at alt vannet fra Stolsvatn føres gjennom Rødungen som idag, vil redusere dramatisk muligheten for å holde et høyt vannspeil i Rødungen. ECOs planer vil i utgangspunktet medføre lengre perioder med nedtapping av Rødungen enn idag – kanskje nærmest permanent. Dvs lavere vannspeil og nakne, livløse og krateraktige områder. Om ikke dette skulle bli konsekvensene så har neppe en direkte overføringstunnel noen mening, og vil i alle fall medføre lavere produksjon enn angitt dersom dagens konsesjonsvilkår mht fyllingsgrad og tid opprettholdes eller styrkes. Selv om det i konsesjonssøknaden beskrives flere scenarier ligger det ikke noen forpliktelser til å følge bestemte krav mht tapping. Det betyr at man kan fravike beskrevne tapperutiner uten at det får konsekvenser.

Vi vil derfor anmode om at det ikke gis konsesjon for en overføringstunnel direkte fra Stolsvatn til Hol, men at dagens vannføring der alt vannet går gjennom Rødungen opprettholdes. Vi kan støtte en utbygging av Mjåvann Kraftverk hvis det stilles krav om oppfylling av Rødungen.

Uansett hvilke utbygging som blir valgt, anmoder vi på det sterkeste om at manøvreringsreglementet i konsesjonsvilkårene mht krav til vannspeilnivå styrkes. Kravet må være at Rødungen skal være oppfylt – dvs til kote 1020 – fra og med 20. juni og frem til 1. oktober. Dessuten kreves at Rødungen – også utenom nevnte tidsrom – under ingen omstendighet tappes til under kvote 1012, idet en nedtapping under dette nivå vil medføre stor risiko for at man ikke vil nå en tilfredsstillende fyllingsgrad i nevnte periode. Det må stilles krav om at det skal tappes som idag fra Mjåvann eventuelt parallelt med pumping fra Varaldsetvann til Rødungen, inntil kote 1020 er nådd. Man bør også vurdere å tappe fra Mjåvann til Rødungen før Stolsmagasinet er fullt. Dette må gjøres uten at det går på bekostning av fyllingsgraden i Bergsjø.

Det må stilles krav til minstvannføring i Juvåne på 0,2 m³/s om sommeren og 0,02 m³/s om vinteren.

Bakgrunnen for kravene om sterkere konsesjonsvilkår og økt fyllingsgrad

Ulempene for eksisterende hytter, leiligheter og hoteller ved en lavere fyllingsgrad i Rødungen skulle være innlysende. Utsikten fra hyttene og naturopplevelsen blir mye mindre attraktiv. Dette vil – i hvert fall sommerstid – føre til mindre bruk av hytter, leiligheter og hoteller. Som vil medføre at lokalsamfunnets næringsgrunnlag svekkes betydelig. Likeså svekkes grunnlaget for en naturlig utvikling av infrastrukturen – veier, stier og kommunikasjonsnett – til beste for både lokalbefolkningen og hytteeierne. For hytteeierne vil dette innebære verdifall på hyttene og for lokalsamfunnet vil næringsgrunnlaget og grunnlaget for "lys i glas" bli betydelig svekket.

Om man tenker seg et verdifall på kr 500.000 per hytte/leilighet, så innebærer dette et tap på 150 millioner kroner for de ca 300 eierne av hytter og leiligheter i området som blir direkte berørt.

For lokalbefolkningen vil et mindre attraktivt fjellområde være dramatisk – mht muligheten for fortsatt hotell drift, redusert verdi av tomter og utleiehytter, redusert potensiale for å levere tjenester osv. Det vil i verste fall kunne bidra til avfolkning av lokalsamfunnet.

Dagens konsesjonsvilkår for eksiterende vannkraftregulering har sitt grunnlag i planer som ble behandlet for snart 100 år siden. Den gang det ikke fantes veier innover fjellet (veien gikk bare frem til Skarsgard i Vats), turistene var ikke kommet og grunneiernes fiskeressurser var hovedinteressen i forhold til krav om regulering av vannmagasinene.

Miljøaspektet har siden den gang fått en helt annen oppmerksomhet. Verdien av rekreasjons- og friluftaktivitet – og behovet for naturopplevelser – som motsats til en stressende hverdag – må i mye sterkere grad være retningsgivende for konsesjonsvilkår for regulering av vannspeil og fyllingsgrad. Særlig for et vann med så utpreget "sentral" beliggenhet som Rødungen – både som nærområde for lokalbefolkning og turister, og for de som passerer for å komme lenger inn i fjellet.

Vi er alle knyttet til Rødungen renseanlegg som er ett anlegg for hotell og hytter i området og har Rødungen som respirantmottak. I dag er det stor gjennomstrømming og det går bra. Med E-Co sitt prosjekt blir Rødungen ett lukket vann der det kun er gjennomstømming i perioden feb. – april når det tappes. Resten av året skal magasinet fylles opp og vil være stengt for utløp. Hvordan dette vil virke inn på Rødungen er ikke utredet. I verste fall kan det bli problem med renseanlegget hvis Rødungen ikke kan fungere som respirant.

For hytteeierne i området er Mjåvatn prosjektet klart å foretrekke fordi fyllingen i, og vannføringen gjennom Rødungen ikke endres. Hol 1 Stolsvatn prosjektet vil gi en klar og betydelig negativ effekt ved at vannføringen gjennom Rødungen reduseres og oppfylling vil ta betydelig lengre tid. Rødungen vil fremstå som et «åpent sår» i landskapet gjennom en betydelig lengre periode i sommerhalvåret. En økt minstevannstand vil dels motvirke dette, men en noe høyere minstevannstand endrer ikke at Rødungen fremstår som et nedtappet vann.

Det er ikke utredet hva en ny tunnel fra Rødungen/Varaldsetvann til Hol vil medføre. Her er alternativer direkte fra Rødungen eller småkraftverk mellom Rødungen og Varaldsetvann og ny tunnel fra Varaldsetvann. Da vil man kunne oppgradere kraftverket og få mere kraft enn idag. Dagens anlegg fra Varaldsetvann med rørgate i terreng vil måtte oppgraderes på et tidspunkt uansett. Dette vil kunne gjøres til en mye lavere kostnad, sannsynligvis med tilnærmet likt kraftutbytte som Hol 1 Stolsvann hvis man i denne vurderingen inkluderer kraften fra Mjåvann Kraftverk.

Prosjektet Mjåvatn Kraftverk medfører betydelig mindre negative konsekvenser for natur og omgivelser enn Hol 1 Stolsvatn prosjektet. Selv om kraftmengden er mindre i Mjåvatn prosjektet synes det som om den samlede totale samfunnsmessige konsekvens, både økonomisk og totalt sett, er best i dette prosjektet. Sett fra et samfunnsmessig perspektiv er det en mangel ved hele sakskomplekset at de konkurrerende prosjektene ikke viser hvordan de samlede vannressursene best kan utvikles samlet sett. Ut fra de foreliggende utredninger fremstår det som om Hol 1 Stolsvatn prosjektet er en suboptimal løsning sett i et samfunnsperspektiv. Dette fordi en trolig ikke har lykket å samordne aktørenes interesser og derved fremmet et prosjekt som «snur» eksisterende vannføring med den konsekvens at en får et større investeringsbehov og større negative miljømessige konsekvenser enn nødvendig. Dette bør myndighetene vurdere.

Vi stiller oss bak Ål kommunes høringsuttalelse i saken.

På vegne av,

Bergsjø Høyfjellsleiligheter
Rødungstølen Hyttevel
Skarslia Hyttegrend
Øvre Skarslia Hyttevel
Vardehovda Hyttegrend
Vesle Bergsjø Hyttevel

Arnt Hals
Styreleder, Vardehovda Hyttegrend